

Hayrü'l-Beşer Efendimiz'in Sîretinden Mis Kokulu Esintiler

Nûrüddîn 'ITR*

Çev. İbrahim HATİBOĞLU**

Rahmân Rahîm Allah'ın adıyla.*** Hamd, âlemleri Rabbi'ne ve resûllerin en yücesi Muhammed Sallelâhü 'aleyhi ve Sellem Efendimiz ile şerefleştiren ve O'nu gerek öncakilere gerekse sonradan geleceklere müjdeci ve uyarıcı olarak seçip, belirleyen Allah'a mahsustur. Ey Allah'ım! O'na, âline, ashâbına, yolundan gidenlere kıyâmete kadar ihsân ile bereket lütfeyle!.

Ey Müslüman! 'Mis kokulu Esintiler' ihtiva eden bu [eser]**** Hayrü'l-Beşer Efendimiz'in sîretine dair, ezberlemeni ve her an hatırında tutmanı hak eden bir çalışmadır –Allah Teâlâ salât ve selâmın en efdali ve her türlü övgünün en seçkinini O'na lütfeylesin–. Bu eser, Allah Resûlü Sallelâhü 'aleyhi ve Sellem'in şahsı, vilâdeti, neşv ü nemâ bulması, bi'seti, ahvâlinin yâdı, tebliğ ve cihâdi esnasındaki durumu; ayrıca, asıl övgüye değer şemâili, her türlü şüphe ve tereddütü ortadan kaldıran nübüvvetinin delilleri hakkında Müslüman ferдин irfânî bir idrakle anlaması gereken nûrânî bilgileri ihtiva etmektedir. Burada

* Prof., Dr. Nûrüddîn 'Itr 1937 yılında Haleb'te doğdu. 1958 yılında Ezher Üniversitesi'nde lisans eğitimini, 1964 yılında *el-İmâmü't-Tirmizî ve'l-muvâzenetü beyne Câmi'ihî ve beyne's-Sahîhayn* adlı eseriyle doktorasını tamamladı. İki yıl Suudi Arabistan'da el-Câmi'atü'l-İslâmiyye bi'l-Medîneti'l-Münevver'e görev yaptıktan sonra Dimaşk Üniversitesi, Şerî'at Fakültesi, Kur'ân ve Sünnet Bölümü'ne intikâl etti. Vefât ettiği 23 Eylül 2020 tarihine kadar da aynı fakültedeki görevini sürdürdü. Çalışmaları, hadis, tefsir, fıkıh, siyer gibi temel İslâmî bilimlerin tamamını kuşattığı gibi, diğer sosyal bilimler alanlarını da kuşatacak şekilde geniş bir alanı konu edinmektedir.

** Prof. Dr., Yalova Üniv., İslami İlimler Fak., Hadis, YALOVA, ihatiboglu@hotmail.com

*** Yazarın çeviriye esas aldığı *en-Nefehâtü'l-'Itriyye min Sîreti Hayri'l-Beriyye Sallâhü 'aleyhi ve Sellem* isimli küçük hacimli eseri (2. baskı, baskı yeri yok, 48 sh.) 1419/1998 yılında yayımlanmıştır. Bu çalışma, merhûm Nûrüddîn 'Itr Hocaefendi'nin irthîhâlinin ardından, rahmete ve şefâat-i Nebeviyye'ye vesîle olması niyâzıyla tercüme edilmiştir.

**** Köşeli parantez [] içindeki ifadeler tarafımızdan eklenmiştir [Çev.].

yer verdiğimiz her bilgiyi, sahîh, sâbit hadislerden istifadeyle kaydettik. Bu konuda, için rahat ve huzurlu olsun. Verilen ders ve ibretler konusunda iyi düşün [3]. Her bir cümle esnasında Nebî Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem’e salât ve selâm et. Her bir paragraf ve bölüm sona ererken, ders meclisini O Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem’e salât ve selâm getirmenin mis kokusu kaplasın.

Müslüman Kardeşim! bu risâleyi ezberlemeye gayret et. Zira sîret bilgisine sâhib olan, bilmeyene göre daha yüksek bir mertebe elde eder. Sîret bilgisine sâhib olmayana yönelik Kur’ân-ı Kerîm’de yer alan kınamalardan kurtulur. Ayrıca, O Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem’i ve mükemmel vasıflarını bilen kimsenin gönlünü bir tatlılık, sevinç ve neşe kaplar. O’nun yâdı ile meclislerde tebşîr ve saâdet hâsıl olur.

I. Rahmân, Rahîm Allah’ın Adıyla...

Mü’min Kardeşim! Bilesin ki; Allah Tebâreke ve Teâlâ, Nebîsi Muhammed Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem’i nebî ve resullerin en faziletlisi ve nebî ve resullerin sonuncusu kılmak, risâlet bakımından en yücesi, şeri’at bakımından en mükemmeli yapmak, mu’cizelerin en yücesini ona vermek ve hayâtı terakkî ettirmekte en büyük payı ona vermekle, kendisine sadece O’na mahsus bir konum lütfetmiştir. Şayet kendilerine gelirse, O’na iman etsinler diye diğer peygamberlerden söz almıştır. Peygamberler, Mûsâ, İsâ ümmetlerini O’nun geleceği konusunda müjdelemişlerdir. Onlar “Yanlarındaki Tevrat ve İncil’de (adını ve özelliklerini) yazılmış olarak bulacakları ümmî peygamber olan (son) resûl (Muhammed’e) uyarlar. O, onlara iyiliği emreder, onları kötülükten men eder, temiz şeyleri helâl, (kendilerince helâl saydıkları) pis şeyleri haram kılar. Onlar (ın sırtın)dan ağır yükü ve üzerlerindeki zincirleri (zor teklifleri) de indirir.” [4]

O’nun Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem Doğumu

Allah Teâlâ Muhammed Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem’i resuller gönderilmesinin kesintiye uğradığı, sapkınlıkların yaygınlığı, cehâletin her yeri kuşattığı, geçmiş peygamberlerin dinlerinin şirk ve putperestlik ile tahrif edildiği, güç kudret sahibi herkesin insanlara yönelik zulüm ve zorbalığa muktedir olduğu; hatta medeniyet ve felsefi anlayışların şirkin bataklığında ve cehâletin pislğinde boğulduğu bir dönemde resul olarak gönderdi.

Hak dînin âlimlerinden kalan bazı kimseler, âhir zaman nebisinin gönderilmesinin artık vaktinin geldiğini söylüyorlardı. Araplar, Allah Teâlâ’nın kendilerine gösterdiği ihtimâmı ve Beyt-i Mu’azzama’nın kendileri nezdindeki hürmete lâyık yüceliğini müşâhede etmişlerdi. Nebîsi Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem’in doğumuna ikrâm olmak üzere onu yıkmak üzere gelen Habeşileri helâk edip; “Onların üzerine sürüler hâlinde kuşlar gönderdi. Bu (kuş)lar onların üzerine sert çamurdan taşlar atıyordu ve sonuçta onları yenmiş ekin yaprağı gibi” yapmıştı. Artık Araplar, gönüllerinde büyük tesir bırakması sebebiyle bu

olayı (yaşadıkları) önemli vakaların tarihini belirlemede ölçü kabul ettiler.¹ Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem Efendimiz’in vilâdeti de bazı imamların tespitine göre; bu senede, Fil yılında² Rabî‘u’l-evvel ayının dokuzunda veya meşhur olduğu şekli ile on ikinci Pazartesi günü sabah namazı vaktinde gerçekleşti. [5]

Efendimiz Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem’in vilâdeti esnasında O’nun peygamberliğine alâmet ve nübüvvete hazırlık olmak, O’nun Allah Teâlâ’nın seçtiği ayırdığı kişi olduğunu bildirmek üzere hârikulâdelikler ve gaybî şaşırtıcı hadiseler ortaya çıktı. Sözgelimi, şeytânî nefis taşıyan varlıkların bilgi çalmak üzere kulak hırsızlığı yapmasını önlemek için gök semâsının güvenliği artırıldı. Her yükselişinde yıldızlar var gücüyle onları taşıladı. Aynı şekilde, önde gelen peygamberler sâbit ve sahîh sünnette de yer aldığı üzere, Allah Teâlâ’nın Efendimiz sallellâhü ‘aleyhi ve sellem’in vilâdeti esnasındaki, tasdik edenin kalbinde Rabbine muhabbetini arttıran ve rızâsını pekiştiren, îmânını tezyîd eden pek çok ikrâmını gördüler.

O’nun Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem Neseb-i Şerîfi

Peygamber Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem babasından atasına ahlâkî üstünlükler ve hoşnut edici kıymetli davranışları ile şöhret bulan Arap âilelerinin en üstünü, kerem sahibi bir âile ortamında doğdu. O, Muhammed b. Abdullah b. Abdulmuttalib (adı Şeybe) b. Hâşim (adı ‘Amr) b. Abdimenâf’dır. Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem Efendimiz’in annesi Âmine bint Vehb b. Abdimenâf b. Zühre b. Zühriyye’dir. O Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem, Arab-ı müsta’ribenin atası İsmâil Aleyhisselâm’ın neslinden olan Adnân’ın soyundandır. [6]

O’nun Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem Yetişmesi

Âmine, Resûlullâh Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem’i babası Abdullah vefât ettikten sonra yetim olarak doğurdu. Bakımını ve görüp gözetme işini dedesi Abdülmuttalib üstlendi. O’nu, önce annesi birkaç gün, sonra Süveybe el-Eslemiyeye, ondan sonra da Mekke ehlinin âdeti olduğu üzere, çocuğu kirlenmekten uzak tutmak ve fasih dil konuşması arzusu ile gönderdikleri çölde yaşayan Halîme es-Sa’diyye emzirdi. Emzirme süresi olan iki yıl tamamlandıktan sonra Halîme, gördüğü yüksek hayır ve bereket, dişi deve ve koyunların bol süt verimi sebebiyle, Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem’in yanında kalmasını ve sütanneliğini devam ettirmeyi arzu etti.

İki melek O’na geldi; mübârek göğsünü yardılar, sonra diktiler, (göğsü) yine eski hâline döndü. Bundan sonra Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem, görüp yaşadıklarının etkisiyle, beti benzi solmuş bir şekilde geri geldi. Bunun üzerine

¹ Bu, geçmiş ümmetlerin uygulaması idi. Büyük bir hâdiseyi veya garip bir olayı tarih düşmek için kullanıyorlardı. Fil Olayı da büyük ve garip bir olaydı. Bu sebeple, ‘şu hadise Fil yılında’, ‘bu hadise Fil yılının ikinci yılında oldu’ demeye başladılar.

² el-Mesîh İsa b. Meryem Efendimiz’in -Allah’ın selâmı ve tebçili onun üzerine olsun- doğumundan itibaren 571 senesine müsâdiftir.

Halîme O'nu, başına korktuğu bir hâdise gelir endişesiyle annesine iade etti.

Sonra, annesi O'nu Benî Neccâr'dan dayılarını ziyaret ettirmek için Medine'ye götürdü. Daha sonra geri döndü ne var ki, dönüş yolunda vefat etti. Annesinin vefat ettiği esnada Sallellâhü 'aleyhi ve Sellem altı yaşında idi. Sonra dedesi ve hâmîsi Abdülmuttalib de O henüz sekiz yaşında iken vefat etti. Yetimliği her yönüyle tam olarak yaşadı; başına gelen musibetler ve sıkıntılar kat kat arttı. Bunun üzerine amcası Ebû Tâlib, Abdülmuttalib'in emredip, vasiyyet ettiği üzere, onun bakımını üstlendi; konaklama ve maişetini en güzel şekilde gerçekleştirdi.

Sallellâhü 'aleyhi ve Sellem'in yetimliğinde yetişmesi ilâhî ve yüce hikmetlere mebnî idi ve bu, [7] O'nun, hâssaten Rabbi'nin ihtimâmına mazhar olması, bizâtihi Allah Teâlâ'nın terbiyesinde olması içindi. Mahlûkâtın hiçbirisi O'nun gözünde O'ndan daha faziletli değildi. Allah Sübhânehü ve Teâlâ, O'nu şirkten, câhili toplumunun âdetlerinden temizledi. O, hiçbir puta hürmet ve ta'zim göstermedi; hiçbir etkinliklerine katılmadı. Bu gayeyle O'nu istiyorlar, ne var ki, Allah Teâlâ O'nu sakınıyor ve koruyordu. Bu, Allah'ın O'nu şirkten, içkiden, kumardan ve her türlü ayıptan korumaya yönelik özel ihtimamının delili idi.

Allah Teâlâ, her türlü güzel ahlâkı O'na lütfetti. Hatta kendi kavmi arasında, O'nda gördükleri güvenilirlik, sadâkat ve nezâhet dolayısıyla 'el-Emîn' diye bilinirdi.

Sallellâhü 'aleyhi ve Sellem Efendimiz on iki yaşına gelince, amcası Ebû Tâlib O'na olan aşırı bağlılığı ve muhabbeti dolayısıyla kendisini Bilâdü's-Şâm'a yanında götürdü. Ticaretlerinin merkezi konumundaki Busrâ'ya vardı. O'nu orada Râhib Bahîra gördü; üzerindeki nübüvvet alâmetlerini fark etti ve amcasına Yahûdilik dini mensuplarından korkarak, O'nu geri götürmesini emretti. Amcası da süratle onu geri getirdi. Sallellâhü 'aleyhi ve Sellem hayatın nafaka güçlüklerinin üstesinden gelmek üzere kendi el emeği ile kazanç elde etmekle meşgul bir şekilde Mekte'de kaldı.

Sallellâhü 'aleyhi ve Sellem, ümmetleri yönetmeye ön hazırlık ve alıştırmaya olarak Allah Teâlâ'nın bütün peygamber ve resullerde uyguladığı sünneti üzere, koyun çobanlığı yaptı. Sonra, başkalarının mallarının ticaretiyle meşgul oldu. [Bu konudaki] üstün vasıfları ortaya çıktı ve aralarında el-Emîn diye şöret buldu. [8]

O'nun Sallellâhü 'aleyhi ve Sellem Hatîce ile Evlenmesi

Ömrünün yirmi beşinci yaşında, Hatîce bint Huveylid el-Esediyye'nin ticaret malları için yola koyuldu. Yanında, O'na yardım eden ve hizmetlerini gören Hatîce'nin kölesi Meysere de vardı. Ticâreti büyük kazançla, katlanarak arttı. Meysere, O'nun zarîf ahlâkını, şaşırtıcı hallerini gördü ve Hatice Hanımefendi'ye bütün yaşadıklarını anlattı. Akli kemâli sayesinde, O'nun üstün vasıflarının farkına vardı ve gerek dünyası gerek âhiretiyle ilgili hayır ve lütufların en yücesine nâil olmak için, O'nu kendisine istedi. O da bu lütfeye mazhar olmuş ve Sallellâhü 'aleyhi ve

Sellem'in Mâriye el-Kıbtıyye'den doğan İbrahim dışındaki çocuklarının hepsinin ondan doğması ayrıcalığı kendisine verilmişti -Allah Teâlâ'nın selâm ve her türlü övgüsü onların üzerine olsun-.

Ka'benin Binâsının Yenilenmesi

Efendimiz Sallellâhü 'aleyhi ve Sellem otuz beş yaşına ulaşınca, şiddetli sel-lerin açtığı oyuklar yüzünden Ka'be'nin duvarları çatladı. Kureyş binayı yenileme işine koyuldu. Ne var ki, iş el-Hacerü'l-Evsed'i Ka'be'nin köşesine koymaya gelince kimin koyacağı konusunda ihtilâfa düştüler, her lider bununla şereflenmek; onu alıp kaldırarak, yerine koymak istedi. Tartışma çıktı, aralarındaki husumet büyüdü. Daha sonra, Mescid-i Harâm'a girecek ilk kişiyi hakem yapma konusunda anlaştılar. İlk giren de Peygamber Sallellâhü 'aleyhi ve Sellem idi. [Görür görmez] O'na yönelip; "İşte Muhammed el-Emîn! Hakem olarak ona râzıyız" dediler. [9] Bu, Allah Teâlâ'nın, Nübüvvet şerefini O'na Sallellâhü 'aleyhi ve Sellem ikrâm edeceğinin ve ilerde onların önderi olacağı'nın ilk emâresi idi.

Vahyin Nüzûlü

Efendimiz Sallellâhü 'aleyhi ve Sellem kırk yaşına ulaşınca, Allah Teâlâ, âlemlere müjdeci ve uyarıcı olmak üzere O'na bi'set görevini verdi. Resûlüllâh sallellâhü 'aleyhi ve sellem'e vahyin ilk gelişi, uyku esnasında sâlih rüyâ görme şeklinde gerçekleşti. Gördüğü her bir rüya sabahın aydınlığı kadar açık gerçekleşirdi. Sonra kendisine yalnızlık sevdirdi; Hira mağarasında yalnız kalır, ailesine gidip yeniden azık temin etmeden önce, belirli geceler orada ibadete çekilirdi. Sonra tekrar Hatice'nin yanına gider bir o kadar gün daha kalmak üzere yanına azık alırdı.

Ta ki, O, Hira mağarasında iken hak geldi. Melek kendisine gelerek 'oku' dedi, 'ben okuyan biri değilim' diye cevap verdi ve sonra yaşananları şöyle anlattı: Beni tutup, iyice sarmaladı,³ öyle ki, takatim kesildi, sonra beni bıraktı ve tekrar 'oku' dedi. Ben yine 'okuyan biri değilim' dedim. Beni tutup, iyice kuşattı; öyle ki takatim kesildi. Nihayet üçüncüden sonra şöyle dedi: "Yaratan Rabbinin adıyla oku! O, insanı bir alak'tan yarattı. Sonsuz kerem sahibi Rabbin için oku! O ki, kalemlle yazmayı öğretti. [10]

Bu, âlemin ilme intikalinin, câhillik ve zulümden kurtarılmasının ilanı demektir. Sallellâhü 'aleyhi ve Sellem Efendimiz, gizli gizli Allah Teâlâ'yı tevhide davet etmeye başladı. Bu konuda, kendisine güvendikleri ve karşılaştıkları kimselerle gayret göstermeye başladı. İslâm'a erkek ve kadınlardan az sayıda kişi girdi. Onların ilki, Seyyide Hatice, Ebû Bekr es-Sıddık, Ali b. Ebî Tâlib, âzâtlı kölesi Zeyd b. Hârise idi -Allah hepsinden râzı olsun-.

Ebû Bekr de, Allah Resûlü Sallellâhü 'aleyhi ve Sellem'e davet mesûliyetini üstlendi ve eliyle, Osmân b. Affân, Sa'd b. Ebî Vakkâs, Sa'îd b. Zeyd, Talha b.

³ Yani, beni bağına basıp, şiddetle sıktı.

Ubeydullâh, Abdurrahmân b. ‘Avf, Zübeyr b. el-‘Avvâm ve diğerleri ile Allah Teâlâ’nın gönlünü İslâm’a açtığı kimseler Müslüman oldu –Allah hepsinden râzı olsun–.

Açıktan Davet ve Zorluklara Tahammül

Sonra Allah Teâlâ, “Emredildiğini açıktan anlat ve müşriklerden yüz çevir” âyetini indirdi. Allâh’ı tevhide davet uğruna yurdunu terk etti. Şirki ve maddeciliği ortadan kaldırmak için ısrarla mücâdele etti. Kendisi ve arkadaşları tasvîri ve açıklaması imkânsız pek çok zorluk ve eziyet ile karşılaştı.

Amcalarından Ebû Tâlib, kavmindeki konumu gereği, kendisine yardım ediyor ve koruyordu. Eşi Seyyide Hatîce, O’nu destekleyen en yakın yardımcısı, kavminin ve düşmanlarının eziyetlerine tahammül göstereni idi. [11] Ebû Bekr es-Siddîk da; malı, kuvveti ve aklî istidlalleriyle ona yardım edenlerdendi.

Şirk ve putperest ahâlîsinin Müslümanlara yönelik eziyet ve belâları daha da şiddetlendi. Müslümanları susuz bırakıyorlar, onları ateşlerde yakıyorlar, suya batırıyorlar, yapılması muhtemel her türlü işkenceyi yapıyorlardı. Kerem sahibi sahâbîler sabrettiler; vefât edenler etti, bir grup da, halkı Hristiyanlık dini üzere olan Habeşistan’a hicret etti.

İslâm’ın yaygınlığı gittikçe arttı, müşriklerin eziyetleri daha da çoğaldı. Öyle ki yedinci senede Müslümanları boykot etmeye karar verdiler. Bunun sonucunda, Müslümanlar çok büyük zorluk ve belâlarla karşı karşıya kaldılar; ağaç yaprakları ve kabuklarını ve hayvan derilerini yediler. İki seneden fazla süren, tarihteki en zorlu senelerin ardından Allah Teâlâ onların üzerindeki sıkıntıyı giderdi.

Hüzün Yılı

Sonra, onuncu senede, amcası Ebû Tâlib öldü. Bunun üzerine Efendimiz Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem’in hüznü daha da arttı. Aynı şekilde, onun ölümüne yakın bir zamanda Seyyide Hatîce radiyallâhü ‘anhâ da vefat etti. Söylenildiğine göre ikisinin vefatı arasında üç gün vardı. Bunun üzerine Peygamber Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem’in musibeti ikiye katlandı ve toprağa defnettiği kaybı dolayısıyla kederi daha da büyüdü. Peygamber Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem’in başına gelen hüznün ve ıstıraplar dolayısıyla söz konusu yıl, hüznün yılı diye adlandırıldı. Müşrikler [12] türlü eziyet ve elemelerle, Peygamber Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem’e ve Müslümanlara daha önce yapmadıkları kadar çok dil uzattılar.

Peygamber Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem hac mevsimlerinde kendisini gelen kabîlelere arz ediyor, onlardan Allah’ın kelâmını tebliğ konusunda kendisine yardım etmelerini istiyordu. Onların da şiddetli eziyetlerine maruz kaldı ve onlar da çağrısını kabul etmediler.

Efendimiz Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem ahâlîsini Allah’ı tevhide davet etmek üzere Tâîf şehrine gitti. Son derece kötü mukâbele ettiler; köleleri ve sefih kimseleri ona karşı saldırttılar, hakaret ettiler, taşladılar hatta ayakları kan revân içinde kaldı.

Onların yaşattığı sıkıntılar, karşılaştığı en şiddetli eziyetti. Öyle ki, nereye gittiğinin farkında olmadan, rastgele iki gün boyunca yol aldı. Ancak, Arafat yakınlarındaki Karnu's-se'âlib'te kendine gelebildi. [Bu esnada yaptığı] bir duasında şöyle demişti: “Ey Allah'ım! Kuvvetimin zafiyetini, çaresizliğimi, insanların gözündeki kıymetibilinmezliğimi sana arz ediyorum. Ey Merhametlilerin en Merhametlisi! Mazlumların Rabbi sensin! Sensin benim Rabbim! Beni kime bırakıyorsun! Bana sıkıntı verenlere mi? Yoksa işimi emrine havale ettiğin bir düşmana mı? Bana kızgınlığın yoksa yine de aldırış etmem.”

Bu esnada beraberinde dağlar meleği de varken Cebrâil yanına geldi ve Sallellâhü 'aleyhi ve Sellem Efendimiz ile konuştular. Dağlar meleği kendisine dedi ki: “İstersen şu iki dağı onların üzerine kapatayım.” Bunun üzerine Allah Resûlü Sallellâhü 'aleyhi ve Sellem “Aksine, Allah Teâlâ'nın onların neslinden sadece Allah Teâlâ'ya ibadet eden, hiçbir şeyi ona eş koşmayan kimseler çıkarmasını umarım” buyurdu. [13]

İsrâ ve Mi'râc

Sonra Allah Teâlâ bir gece kulunu Mescid-i Harâm'dan Mescid-i Aksâ'ya yolculuğa çıkardı. Oradan da O'nu en yüce semâya yükseltti. O'nu kurbîyyetine aldı ve ona esrârını açtı, O'nunla konuştu. Namaz farızasını ona farz kıldı. Bu Allah Teâlâ'nın Nebî'si ve Seçkin Kulu'nun cihâdına bir ikramda bulunmak ve ümmetine; kim Rabbine ihlâsla kulluk eder, günahlardan korunur ise, ona ikramda bulunup, kendisine yüce makamlar vereceğini bildirmek içindi.

'Akabe Bey'ati

On birinci senede de Sallellâhü 'aleyhi ve Sellem Efendimiz kendisini kabilelere sunmak için gayret gösterdi. Hatta 'Akabe yanında, Hazrecliler'den Allah'ın haklarında hayır murat ettiği altı kişilik bir grupla karşılaştı. Onlar O'nun davetine icâbet edip, O'na îman ettiler, O'nu umutlandırıdılar.

Sonra, bir sonraki hac mevsimi olunca, Ensâr'dan on iki kişi hac mevsimine geldiler. Resûlüllâh ile Birinci 'Akabe Bey'ati'ni gerçekleştirdiler. Sonra da oradan ayrılıp Medîne'de İslâm'ı izhar ettiler. Artık tek tek her evde Resûlüllâh'tan –Salât ve Selâm'ın en efdali O'nun üzerine olsun– bahsedilir oldu.

On üçüncü senede, Ensâr'ın Müslüman hacıları, müşrik kavimdaşlarıyla birlikte yola çıktılar. Müslüman heyetin sayısı çok fazlaydı; yetmiş üçü erkek, ikisi kadın olmak üzere, sayıları yetmiş beşe ulaşmıştı. Bir gece buldukları yerden gizlice ayrılıp Peygamber Sallellâhü 'aleyhi ve Sellem'e Müslüman olduklarına dair bey'at ettiler. Aralarından kavimleri adına kefil olmak üzere on iki kişi çıktı. O da [14] ashâbına İsâ aleyhisselâm'ın havârilere –Allah'ın rızâsı hepsinin üzerine olsun– kefalet verdiği gibi kefalet verdi. Kavimleri adına, O ve ashâbının kendilerinin yanına hicret etmeleri, O'nun ve ashâbının himâyesini, kendileri ve hanımlarını nelere karşı koruyorlarsa aynı hususta üstlene-

cekleri konusunda, Peygamber Sallallahu 'aleyhi ve Sellem'e bey'at ettiler. Bunun mukâbilinde de, cennete ve Allah'ın rızâsına nâil olmak dışında hiçbir şart ileri sürmediler.

Hicret

Peygamber Sallallahu 'aleyhi ve Sellem ashâbına, Medine'ye hicret etmelerini emretti. [Kendisi ise] hicret için kendisine izin verinceye kadar, onlardan sonra beklemeye devam etti. Hicret için gerekli tertip ve plâni iyice sağlamlaştırdı. Gerekli tedbirleri ve ihtiyatı alarak, mümkün olan bütün esbaba tevessül etti. O ve arkadaşı Ebû Bekr es-Siddîk –Allah kendisinden râzı olsun– düşmanlarının arama çılışmaları duruncaya kadar içinde gizlenecekleri Sevr mağarasına çıktılar. Kureys araştırmaya başladı, ikisinden ölü veya esir olarak ele geçirilen her biri için yüz deve ödül konulduğunu bildirmek üzere kabilelere elçiler gönderdi. Peşlerine düşenler Sevr mağarasına da ulaştı. Ne var ki, Allah Teâlâ gözlerini o ikisinden başka yöne çevirdi. Arayanların içine düşürüldüğü bu acziyeti şu ifadelerle kayıt altına aldı ve “Vaktiyle, mağaradayken iki kişinin ikincisi arkadaşına ‘mahzûn olma! Allah bizimledir’ diyordu” buyurdu.

Medine'ye doğru yolda, Sürâka b. Mâlik peşlerinden onlara yetişmiş, onlara iyice yaklaşmıştı. Bunun üzerine Peygamber Sallallahu 'aleyhi ve Sellem Efendimiz Allah Teâlâ'ya yakardı ve Sürâka'nın atının ayakları yere battı. Allah Teâlâ onlara ulaşmaktan onu alıkoydu. Bunun üzerine o, eman istedi, her ikisine de güvenle yola devam edecekleri konusunda güvence verdi. Bunun üzerine Peygamber Sallallahu 'aleyhi ve Sellem ona hayır duada bulundu ve kendisine dünyanın Kralı Kisrâ'nın bileziklerini kollarına takacağı müjdesini verdi. [15] Bundan sonra Sürâka geri döndü ve kiminle karşılaşsa “Bu istikâmette gerekli aramalar gerektiği şekilde yapıldı” diyerek onları geri çeviriyordu.

Peygamber Sallallahu 'aleyhi ve Sellem Medine'ye geldiğinde Ensâr, hezec vezninde sevinç ve sürûr nâmeleri ile O'nu karşıladılar. O'nun nuru ile Medine'nin dört bir yanı aydınlandı. Tarih onun karşılandığı esnadaki nâmeleri şu şekilde ölümsüzleştirdi: “-Ay doğdu üzerimize | Vedâ tepelerinden -Şükür gerekti bize | Allah'a da'vet ettiğinden -Ey bize gönderilen | İtaat emrini bize getirdin.”

Toplumun İnşâsı

Hicret, hak ile bâtılın, za'fiyetle kuvvetin arasını tefrik eden bir ayrıcağı. Peygamber Sallallahu 'aleyhi ve Sellem'e Allah'ın dinini yayma ve Allah'ın gösterdiği şekilde doğru bir şekilde toplumu inşâ etme imkânı verdi.

Peygamber Sallallahu 'aleyhi ve Sellem Müslüman toplumu din kardeşliği esasları üzerine ayağa kaldırdı. Ensar ile Muhâcirin arasında kardeşlik te'sis etti. Bu, benzeri görülmemiş bir kardeşlik idi. Bu sayede, Ensar, kardeşleri Muhâcirleri kendilerine tercih ettiler. Onlara gelecek kötülükleri üstlendiler; malları ve canlarıyla onları savundular. Nitekim Azîz ve Celîl Allah, Muhâcir-

leri vasfederken “Onlar, gerçek dostlardır” diyerek vasfetmiş; [16] Ensarı vasfederken de “Ve kendi ihtiyaçları olsa bile, onları kendilerine tercih ederler. Kim, nefsinin cimriliğinden korunmuş ise, işte onlar, gerçek kurtuluşa erenlerdir” buyurmuştur. Ey Allah yolundaki kardeşim! Sadıklarla beraber olmak için sen de sâdık ol! İslâm ve ehli uğruna infakta bulun ki sen de felâha eresin!

Peygamber Sallêlâhü ‘aleyhi ve Sellem Yahudilerle, Müslümanlara dostluk etmeleri ve güzel komşulukta bulunmaları şartıyla, sözleşme imzaladı ve onlarla ahidleşti. Aleyhi’s-Salâtü ve’s-Selâm Efendimiz Sözleşmeler Kitabı’nda tarihte din ve millet nizâmı esaslı olmak üzere, ümmetin manasını tanımlamada ilk öncü olmakla öne çıkmıştır.

Fert, toplum ve devlet binası şer’î ahkâma uygun olarak en mükemmel derecesine ulaşmış, ibâdetler mükemmel noktasına erişmiş, Şehre yönelik iktisâdî ve kazâî ahkâm nâzil olmuştur. Yine aile ve ahvâl-i şahsiyyeye dair düzenlemeler yapılmıştır. Cinayetlere yönelik inen cezalar sayesinde güvenlik sağlanmış, Müslüman toplum ile diğer toplumlar arasındaki, bugünkü ifadeyle Uluslararası ilişkiler diye söz edilen, iletişim yolları tanzim edilmiştir.

Dolayısıyla, bu ümmet, din olarak İslâm’la övünmeye, mükemmel olduğu için de nizam olarak ondan dolayı sevinmeye lâyıktır. Nitekim Rabbimiz bunu şu şekilde ilan etmiştir: “Bugün sizin için dininiz kemâle erdirdim; size olan nimetimi tamamladım ve sizin için din olarak İslâm’dan râzı oldum.”

O’nun Sallêlâhü ‘aleyhi ve Sellem İştirak Ettiği Gazveler

Peygamber Sallêlâhü ‘aleyhi ve Sellem sayesinde bölge huzura erip sükûnet sağlanınca [17] O, Müslüman toplumu inşâ işini kâfir düşmanlarına doğru taşımaya yöneldi ve seriyyeler hazırladı, kendisi de gazvelere komutanlık etti. Baskınlar yaparak kendilerine saldırılar düzenleyenlere karşı seriyyeler gönderdi. Bizzat kendisinin komuta ettiği yirmi beş gazve gerçekleştirdi. Komutanlarının idaresinde elliden fazla seriyye gönderdi. O’nun gerçekleştirdiği harblerin en meşhurları:

Bedir, Uhud, Hendek, Kureyza, Hayber, Mûte, Mekke’nin Fethi, Huneyn, son derece yorucu geçen Tebûk idi.

Sallêlâhü ‘aleyhi ve Sellem Efendimiz, bu savaş ameliyelerinin her birini, bu kadar sayısı çok olmasına ve gerçekleşme mekânları uzak olmasına rağmen, çok kısa bir sürede gerçekleştirdi; hicretin ikinci senesinde başlayıp, dokuzuncu senesine kadar sürdü ve bütün arap yarımadası ona boyun eğdi, İslâm’a girdi. Bizzat kendisi Sallêlâhü ‘aleyhi ve Sellem yaptığı ve düzenlediği ön çalışmalarla fetihlerin alt yapısını hazırladı. Şayet Peygamber Sallêlâhü ‘aleyhi ve Sellem olmasaydı, fetihler gerçekleşmez, Arapların da içinde buldukları geri kalmışlık ve fakirlik dışında, kaydadeğer bir durumu söz konusu olmazdı. Bu husus, cihat farızasına karşı Müslümanların istekli olmaları ve zayıflık ve baskılardan kurtulmaları içindir.

Barış Fetihdir: Hudeybiye ve Büyük Devletlere Davet

Hicretin altıncı senesinde, Hudeybiye barış antlaşması gerçekleşti. Peygamber Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem, on yıl harbi terk etme konusunda müşriklerle ateşkes yaptı. [Başlangıçta] Müslümanlar bunu düşmanlarına bir boyun eğme zannettiler. Oysa hakikatte kendilerinin bir zaferi idi. Hatta [18] Allah Teâlâ bu konuda “Şüphesiz biz, sana apaçık bir fetih ihsân ettik!” buyurmuştur.

Gönüller, savaş ve çarpışmanın taassubundan kurtulup, sükûnete erdi. İnsanlar nezdinde İslâm davetini duymak için çok büyük bir hazırlık imkânı oldu. Müslümanlar, intikal, davet ve Kur’ân’ı tebliğ hürriyetinden istifade ettiler. Böylece İslâm’a olan yöneliş çoğaldı. Kureş’in ulularından, aralarında Hâlid b. Velid, Amr b. el-Âs ve Ka’be-i Müşerrefe’nin koruyucusunun da yer aldığı bir grup, Müslüman oldu.

Peygamber Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem Arap yarımadasında ve Irak’ta bulunan Pers kralı Kisra, Rum kayseri Herakius, Habeşistan’ın Necâşî’si, Mısır’ın Mukavkıs’ı, Şam’da bulunan el-Hâris b. Ebû Şimr el-Gassânî, Hîre’de bulunan el-Münzir b. Sâvâ gibi krallara ve devlet büyüklerine elçilerini ve mektuplarını gönderdi. Ayrıca bunların dışında diğer bölge kralları ve ulularını da İslâm’a davet ediyordu.

Sonra, sekizinci senede Mekke-i Mükerreme’nin fethi gerçekleşti. İnsanlar gruplar hâlinde Allah’ın dinine girdi. Dokuzuncu senede heyetler Peygamber Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem’e İslâm üzere bey’at etmek üzere yöneldiler, O’na emân verdiler. Bu sene Hey’etler Senesi diye adlandırıldı.

İslâm’ın İstikrar Bulması

Onuncu senede İslâm Arap yarımadası’nın tamamını kuşattı. [İlâhî] buyruk, orada iyice yerleşti, mekân tuttu. Peygamber Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem yarımada’nın muhtelif bölgelerinde, [19] İslâm’ı öğretmek üzere dolaşan zekât âmilleri ve vâliler gönderdi.

Peygamber Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem insanlara veda haccını yaptırdı. Arafat’ta vedâsına işaret ettiği meşhur hitâbesini irad etti. Burada, dünyevî ve dinî konularda İslâm’ın esaslarını hatırlattı. Tebliğ sorumluluğunu kendisinin üzerinden Müslüman ümmete yükledi. Her bir bölümün sonunda “Dikkat edin! Tebliğ ettim mi? Ey Allah’ım! Şâhit ol!” şeklindeki kuşatıcı ifadesini tekrarlardı. Bu büyük günde, Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem’in üzerine “Bugün, sizin için dininizi kemâle erdirdim. Size olan nimetimi tamamladım. Sizin için, din olarak İslâm’dan râzı oldum” âyeti nâzil oldu. Dini kemâle erdirdiği ve nimetini tamamladığı için Allah’a hamdolsun. Allah’ın bizim için râzı olduğu şeylere biz de râzıyız.

O’nun Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem İrtihâli

On birinci senenin, Safer ayının sonlarına doğru Peygamber Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem Medine’de rahatsızlandı ve Rabî’u’l-evvel ayının on ikisinde pazartesi günü orada vefat etti. Bunun üzerine Medine’deki her şey karanlığa büründü.

Peygamber Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem ümmeti ve sevenleri için varlığının sebebi ve bi’setinin sırrı olan “Allah’ın Kitâbı’nı ve Peygamberi’nin sünnetini” bıraktı. Sen de bu ikisini öğrenmek için gayret göster. Her hususta, onları hatırlamaya çalış. Taki bu sayede, O’nu Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem’i hatırlayabilen bir durumda olasın.

O’nun Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem Âilesi

Efendimiz Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem’in ilk eşi Hatice radiyallâhü ‘anhâ idi. [20] Onun üzerine hiç kimseyle evlenmedi. Ondan el-Kâsım, Abdullah, Zeyneb, Rukayye, Ümmü Külsüm, Fâtıma ile rızıklandırıldı. Hatice radiyallâhü ‘anhâ hicretten üç sene önce vefat etti. Onun [irtihâlinin] ardından, bazı hanımlarla evlendi. Aynı anda, yanında onların on biri bir arada bulundu. İrtihal ettiği esnada ise, yanında dokuz hanımı vardı. Seyyide Âişe’nin dışında evlendiği hanımların tamamı dul idi -radiyallâhü ‘anhâ ve ‘anhünne-. Sakın, sâliha bir hanım ile dul olduğu gerekçesi ile evlenmekten geri durmayasın. Bu hususta, örnek olarak sana, Peygamberlerin en efdali –salât ve selâm ona ve onların üzerine olsun– örnek olarak yetecektir. Bu çok evlilik, çok yüce hikmetlere mebnî olmak üzere Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem’e ait bir hususiyettir. Ümmetin hanımları arasında ilmin yayılması bunlardan bir tanesidir.

Yine [bilinmelidir ki], Mâriye el-Kıbtiyye’den doğma İbrâhim dışında, onların hiçbirinden Efendimiz’in çocuğu olmamıştır. Kızı Fâtıma radiyallâhü ‘anhâ dışında, evlâtlarının tamamı O’nun sağlığında vefat etmiştir. Onu, amcasının oğlu olan Ali b. Ebû Tâlib ile evlendirdi. O da, onun için, el-Hasen ve el-Hüseyn’i –Allah her ikisinden de râzı olsun– dünyaya getirdi. Peygamber Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem’in neseb-i şerifi münhasıran bu ikisine dayanır.

İdârî Düzenlemeler

Efendimiz Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem Müslümanların idari işlerine dair gerekli düzenlemeleri hazırladı. Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem’in kendisine ait kâtipleri vardı. Zira o ümmî olup, yazma bilmezdi. Kendisi için muhâfızlar edindi. Sonra Allah Teâlâ’nın “Ey Resûl! Rabbinden sana indirileni tebliğ et. Şâyet bunu yapmazsan, O’nun risâlet vazifesini yapmamış olursun. Seni insanlardan [gelecek tehlikelerden] Allah koruyacaktır.” âyet-i celilesi nâzil olunca, onları başka görevlere yönlendirdi. [21] Sonrasında, “Allah beni korumuştur. Benim artık bir muhafıza ihtiyacım yoktur” buyurdu.

Efendimiz Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem’in müezzinleri, şâirleri, hatibleri, komutanları ve vâlileri vardı. Yine O’nun Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem hizmetçileri, kılıççıları, elçileri, gizli sırdaşları ve tahsildarları vardı. Ayrıca O’nun, develeri, atları, katırları, koyunları, çobanları vardı. Yine, kılıç, zırh, yay, mızrak gibi pek çok silahı vardı. O’nun Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem hiçbir mirasçısı yoktu; Kendisinin de Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem ifade buyurduğu üzere, geride bıraktıklarının hepsi sadaka olarak kalmıştı.

O Sallelâhü ‘aleyhi ve Sellem, kabile ve çöl yaşantısının yerine, sistemli bir devletin inşası için gerekli düzenlemelerin tamamını kuşatıcı bir şekilde hazır hâle getirmişti. İlimin yaygınlaştırılması, muallimlerin gönderilmesi, kadıların tayini, zekât âmillerinin, vâlilerin ve zekât toplama, hak edenlere haklarını verme vb. işler için tahsildarların belirlenmesini gerçekleştirmişti. Ayrıca, sınırlandırılması zor⁴ idari düzenlemeleri sağlayacak herkesi belirledi. [22]

O’nun Sallelâhü ‘aleyhi ve Sellem Yaratılış Özelliklerine Dair Şemâili

Peygamber Sallelâhü ‘aleyhi ve Sellem, zâtı, ahlâkı, davranışları ve bütün işlerinde son derece güzel ve mütekâmil bir kimse idi.

Efendimiz Sallelâhü ‘aleyhi ve Sellem, insanların yüzü en güzel olanıydı, ahlâkı en güzel olanıydı. Dikkat çekecek derecede uzun boylu değildi, kısa da değildi. Kavmin orta boylusu idi. Dalgalı, düz saçlı idi. Başı, elleri ve ayakları irice idi. Kulak memelerine kadar ulaşan saçları vardı. Yüzü yuvarlak, al yankı beyaz idi, nûrâniyeti sebebiyle, sanki güneş yüzünden akıyormuş gibiydi.

Efendimiz Sallelâhü ‘aleyhi ve Sellem, yürüdüğü zaman ayağını yerden sökercesine, yokuş aşağı iner gibi adım atardı. Dönerken, bütün vücudu ile dönerdi. İki omuzu arasında nübüvvet mührü vardı. Kendisi Sallelâhü ‘aleyhi ve Sellem nebîlerin sonuncusu idi.

Konuştuğu zaman ağız dolusu konuşurdu. Kelâmı tane taneydi, ne az ne çoktu. İnsanların en güzel seslisi idi. Konuşmasında bir düzen ve akıcılık vardı. Onu vafeden herkes, “Ne öncesinde, ne sonrasında O’nun Sallelâhü ‘aleyhi ve Sellem gibisini görmedim” derdi.

O’nun Sallelâhü ‘aleyhi ve Sellem Ahlâkı Güzelliklerine Dair Şemâili

Peygamber Sallelâhü ‘aleyhi ve Sellem, gönlü en geniş, huyu en yumuşak olandı. İlişkileri en asil, insanların en cömerti idi. Kendisini ilk gören heybetinden ürperir, yakından tanıyan da onu çok severdi. Allah Teâlâ mahlûkâta onun nübüvvetini bildirmişti. [23] Ahlâkının yüceliği dolayısıyla Allah Teâlâ Kur’ân-ı Kerîm’de onunla ilgili olarak, “Kesinlikle sen, yüce bir ahlâk sahibisin” buyurmuştur.

Efendimiz Sallelâhü ‘aleyhi ve Sellem insanların en doğru sözlü olanıydı. Hiç kimse O’ndan, ne dinî işlerinde ne dünyevî işlerinde, ne nübüvveti sonrasında ne nübüvveti öncesinde, bir tek yalan duymuştur. Hatta ilk yetişkinlik zamanlarından itibaren es-Sâdıku’l-Emîn/Doğru sözlü-Güvenilir şeklinde tanınmıştır.

Kendisi Sallelâhü ‘aleyhi ve Sellem insanların en cesuru idi. Bedr ve Huneyn günlerinde olduğu üzere, durum ne kadar zor, sayı ne kadar az olsa da,

⁴ Bu hususların ayrıntılı bir biçimde açıklaması için allâme muhaddis es-Seyyid Abdülhây el-Kettânî’nin *et-Terâtîbü’l-idâriyye*’sine bakınız. Bu kitap, konusunda yegâne, hacimli, kuşatıcı, güvenilir bir eserdir. İki büyük cilt hâlinde matbudur.

düşmandan asla kaçmamış, geri çekilmemiştir. [Kendisi ordunun] ön saflarında yer alır, düşman ordusunu bizzat kendisi yarıp geçerdi. İnsanların cesurunun bile onun yaptığını yapmaya takati olmazdı. Aksine, bahâdır kim-seler bile düşmandan onun arkasına sığınırlardı. Ali radiyallahü ‘anh Efendimiz şöyle buyurmuştur: “Biz, harp iyice kızışıp yanaklar kızarıncaya, Allah Resûlü’nün Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem arkasında kendimizi korumaya çalışırdık. Düşmana ondan daha yakın olan hiç kimse olmazdı.”

Efendimiz Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem, Rabbi kendisini vahiyle te’yit etmiş olmasına rağmen ashâbı ile en çok istişare edendi. Ey mü’min sen de O’na tabi ol.

Efendimiz Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem’in şefkat ve rahmeti son derece yük-sek idi. Kendisi Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem, hanımlarına karşı son derece cana yakın idi; ev işlerinde onlara yardım eder, onlara ikramda bulunurdu. Kadın-ların eğitimi konusunda, Kur’ânî ahlâka ehemmiyet verilmelidir.

Efendimiz Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem, küçük yaştaki çocuklarla şakalaşır-dı. Onlarla karşılaşınca, önce O selâm verirdi. Kendisine kız evlâd ikram edilince, onlara eli açık davranırdı. Çocuklara dinlerini, dünyalarını öğretme, ih-sanda bulunurken aralarında eşitliği gözetme konularında teşvikkâr davranırdı. [24]

Aynı şekilde Efendimiz Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem ümmetine karşı da son derece şefkâtli idi. Hatta kendisini yalanlayan, eziyet eden, kendisine karşı har-beden düşmanlarına karşı bile böyleydi. Onlara olan rahmet ve şefkâti o dere-ceye ulaştı ki, Kur’ân’da, O’nun yükünü hafifletip, O’nu teselli eden pek çok âyet nâzil oldu. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: “İnanmadılar diye, inkârcılar için üzülp kendini yiyip bitirme” ve yine şöyle buyurmuştur: “Mü’min olmu-yorlar diye neredeyse kendini helâk edeceksin!”

Efendimiz Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem eli açıklık ve cömertlikte en yüksek mertebede idi. Kendisinden bir şey istenilmiş olsun ki, ‘Hayır’ demiş olsun. Bir kişi kendisine gelmişti, ona iki dağ arasını dolduracak kadar çok koyun sürüsü verdi. Kavmine dönünce şöyle demişti: “Ey Kavmim! Müslüman olun! Zira Muhammed fakirlikten korkmayan bir kişinin verişiyle ih-sanda bulunuyor.”

Allah Teâlâ, ilk yetişme çağından itibaren, her türlü kötülüğe karşı O’nu korumuş, câhiliyye toplumunun yaptığı, içki, kumar, kadın gibi hataların hiç birine düşmemiştir. Câhiliyye putlarından hiçbir puta hürmet ve ta’zim gös-termemiş, aksine kendi kavmi onlara tapınmakta iken, altın, gümüş ve mücev-herlerle onları süslerken putlardan uzak durmuş, onlara karşı buğz hâlinde ol-muştur.

Efendimiz Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem dünyalık talep etmekten yüceltilmiş-tir. Dünyanın gönlünde hiçbir değeri yoktu. Kureyş kendisine bu daveti terk etmesi karşılığında, mal-mülk, eş ve reislik teklif etmiş, ancak O bunların hiç-birine iltifat etmemiş, vaatlerine aldırış dahi etmemiş ve tehditlerini umursa-mamıştır.

Efendimiz Sallallahu ‘aleyhi ve Sellem’in yanında hiçbir mal bir gece bile beklemezdi. Şöyle buyurdu: [25] “Benim Uhud dağı kadar çok malım olsa, ondan herhangi bir şey varken gecelemek istemem.”

Efendimiz Sallallahu ‘aleyhi ve Sellem bütün mahlûkâta karşı son derece mütevâzı idi. Cariyeler, köleler, yoksullar elinden tutup, ihtiyaçlarının olduğu yere kadar götürürlerdi, O da onlarla beraber gider, onlara yardım ederdi. Yemeğini yerde yerd. Yere otururdu ve şöyle derdi: “Hiç şüphesiz, ben, bir kulum, kölelerin yediği gibi yer, kölelerin oturduğu gibi otururum.”

Tevâzuunun bir gereği olarak, yoksullarla birlikte oturur kalkar, Allah Teâlâ’dan yoksulların sevgisini isterdi. Mübârek ellerini yastık yapar, mübârek vücuduna kısas uygulatır, yemek sonrası parmaklarını yalar, yan üstü yaslanıp yemek yemez, elbisesinin söküğünü kendisi diker, çarıklarını kendisi onarır, evinde ailesinin işlerine yardımcı olurdu.

Efendimiz Sallallahu ‘aleyhi ve Sellem, son derece belâgat ve fesâhat sâhibi idi. Zira kendisi Arapların en fasih konuşanıydı. Sallallahu ‘aleyhi ve sellem Efendimiz şöyle buyurmuştur: “Bana, en kısa ifadelerle en kuşatıcı konuşabilme ve en iyi sözü bağlayabilme vasfı lütfedilmiş; son derece muhtasar ifadelerle anlamı ifade etme vasfı bana verilmiştir.” Hatta, kelâmının hoş ve güzel olması için bir gayreti olmazdı, ne var ki yine de hikmetin erdemi, O’nun kelâmının erdeminden ibaretti. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: “Biz O’na şiiiri öğretmedik, zaten ona ihtiyacı da yok!”

Efendimiz Sallallahu ‘aleyhi ve Sellem, son derece yumuşak huylu ve affedicisi idi. kendisi adına asla kızmaz ve intikam almazdı. Ancak, Allah’ın haramları çiğnendiğinde Allah için intikam alır ve gazap ederdi. O’nda yumuşak huyluluk [26] karakter hâline gelmişti. Arapların kaba-sabalarının nicesi ona eziyet etmiş, sert davranmış ancak O yine de onları affetmiş, hatta onlara ikram edip, bol bol ihsanda bulunmuştur.

O’nun hiçbir affedicisi keremi ve ağırbasan hilmi olmasaydı bile, Mekke Fethi esnasındaki olup bitenler O’nun bu yönünü göstermek için sana yeterdi. Mekke’ye güç kullanarak girmiş, karşısında zelil olmuşlardı. Oysa vaktiyle onlar kendisine en şiddetli eziyetleri yapmışlar, en ağır ahmaklıkları yapmışlar, amcalarını ve ashâbını şehit etmişlerdi. Buna rağmen Efendimiz Sallallahu ‘aleyhi ve Sellem oraya huşû ve tevâzu içinde girdi. Allah Teâlâ’ya duyduğu haşyetten ve tevâzuundan Sakal-ı Şerifleri neredeyse devesinin semerine deği-yordu. Aralarında iken bir hitâbede bulunup; “Benim size ne yapacağım konusundaki beklentiniz nedir? diye sorduğunda, “Sen kerîm bir kardeş, kerîm bir kardeşin oğlusun” dediler. Bunun üzerine onlara, “Ben de size kardeşim Yûsuf’un söylediğini diyeceğim: Bugün size kınama yoktur! Sizleri Allah Teâlâ bağışlasın. Merhametlilerin en merhametlisi O’dur, hadi gidin serbestsiniz!”. Bu şekilde onları serbest bıraktı ve onlara iyilik edip, ikramda bulundu.

Hiç şüphesiz, Efendimizaleyhissalâtü ve's-selâm, ömrünün başından sonuna kadar, bu râzı olunmuş yolunda kalmaya devam etti. Bu yüceliklerden en küçük bir sapma göstermedi. O'ndan yapmacıklık ve zorlama asla sâdır olmadı. Allah Teâlâ'nın şu ifadesi bu istidlâle işaret etmektedir: "Ben sizden bunun karşılığında bir ücret talep etmiyorum. Ben zorba da değilim, O ancak âlemler için bir hatırlatmadır."

Yine şüphesiz Efendimiz, her türlü kerîm ahlâk ve üstün özellikler bakımından kemâlin zirvesinde idi. Oysa diğer ulu kimseler ancak bir veya birkaç özelliğe üstün özelliklere sahipti. Diğer hususlar söz konusu olunca, alt derecelere iniyorlar ve [27] bu vasıflarının dışında ortalama kişiler arasında, hatta onlardan daha da aşağılarda oluyorlardı. Peygamber Sallellâhü 'aleyhi ve Sellem ise, bütün kemâlâtın kendisinde topladığı bir kimse idi. Böyle bir özellik, O'nun dışında mahlûkâtın hiç birine nasîb olmamıştı. Bütün kemâl vasıflarının onun zâtında cem' olması, mu'cizelerin en büyüklerinden ve O'nun Allah'ın Resûlü olduğunun en açık delilerindendi.

O'nun Sallellâhü 'aleyhi ve Sellem Mu'cizeleri

O'nun nübüvvetinin hakikatine delâlet eden mu'cizelerine gelince, gerçekten çok fazladır. Bu konuya dair pek çok eser tasnif edilmiştir. Efendimiz Sallellâhü 'aleyhi ve Sellem'in tevâtür derecesine ulaşmış, kesin şekilde sâbit olmuş mu'cizelerinden çok azını zikredelim. Bu mu'cizelerindendir:

(1) Kendisiyle, Araplara bir benzerini getirmeleri konusunda meydan okuduğu Kur'ân-ı Kerîm. Sonra miktarı on sûreye, sonra da bir tek sûreye kadar indirmiştir. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: "Kulumuza indirdiğimiz şey konusunda eğer şüphe içerisindeyseniz, onun benzeri bir sûre getirin. Gerçekten doğru sözlülerden iseniz, Allah dışında, size şahitlik edecek kimseleri çağırın." Bunun karşısında fasih konuşanların tamamı aciz kalmış, belâgatçıların hepsinin bu konuda takatleri kesilmiştir.

(2) Kendisi için Mekke'de ayın yarılıp iki parça hâline gelmesi. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: "Kıyamet yaklaştı, Ay ikiye yarıldı. Onlar ne zaman bir mucize görseler, hemen yüz çevirirler ve 'devam edegelen bir sihirdir' derler." [28] Tevâtür derecesinde hadisler nakledilmiştir ki bu olay Peygamber Sallellâhü 'aleyhi ve Sellem için Mekke'de gerçekleşmiştir.

(3) Az miktarda yemeğin çoğalıp, çok büyük miktardaki kişiye bu yemekten yedirmesi. Pek çok kere yaşanan bu olay mütevâtir derecesindedir. Küçük bir oğlağın Hendek ordusunun tamamına yedirilmesi ve yemeğin de olduğu gibi kalması bunun örneklerinden bir tanesidir.

(4) Efendimiz sallellâhü 'aleyhi ve sellem'in mübârek parmaklarının arasından suyun fışkırması: Susuz durumdaki bütün ordu bu sudan içti, bu sudan hepsi abdest aldı. Bütün bunlar, küçük bir kasedeki sudan yapıldı. Buna benzer olaylar defalarca yaşanmıştır ve mütevâtir derecesine ulaşacak kadar çoktur.

(5) İsrâ ve mi'rac. İsrâ'dan Kur'ân'da açıkça, mi'rac'tan ise Necm sûresinin

baş tarafında işâreten söz edilmektedir. Olay, hadislerde ise mütevâtir derecesine ulaşacak kadar çok yer almaktadır.

(6) Hiç şüphesiz, Efendimiz Sallelâhü ‘aleyhi ve Sellem gaybî hadiseleri de haber vermiş ve söylediği gibi de olmuştur. Bunlar arasında, “Ammâr azgın bir topluluk tarafından şehid edilecektir,” “Osman’ın başına belâ ve musibetler gelecektir. Onun için cennet vardır,” “Hiç şüphesiz Hasen b. Ali radiyallâhü ‘anhümâ seyyiddir. O’nun vesilesiyle Allah, Müslümanlardan iki büyük topluluğun arasını ıslah edecektir,” “Kisrâ helâk olunca, ondan sonra başka kisrâ yoktur, Kayser helâk olunca ondan sonra başka kayser yoktur. Canım elinde olana yemin olsun ki her ikisinin de hazîneleri Allah yolunda infâk edilecektir,” şeklindeki ifadeleri vardır. Bunun dışında da benzeri çok sayıda bulunmaktadır.

(7) Efendimiz Sallelâhü ‘aleyhi ve Sellem’e olan iştiyâkı dolayısıyla hurma kütüğünün inlemesi. Kendisi bir ağaç kütüğü üzerinde hitâbede bulunurdu, [29] kendisi için bir minber yapılıncâ, üzerinde hitâbede bulunmak üzere [yeni minbere] çıkınca, kütük O’nun için inlemeye başladı; hurma kütüğünün iniltisini insanlar duydular. Peygamber Sallelâhü aleyhi ve Sellem minberden inip, onu bağrına bastı ve sakinleşti.

(8) Elinde çakıl taşlarının tesbih etmesi ve oradakilerin bunu duyması.

(9) Efendimiz Sallelâhü ‘aleyhi ve Sellem’e yanında bazı sahâbiler de var iken bir koyunun zehirli butu yedirildi. Onu yiyenler oracakta anında vefât etti. Efendimiz Sallelâhü ‘aleyhi ve Sellem bu olaydan sonra dört sene daha yaşadı. Kendisine koyunun butu zehirli olduğunu haber verdi.

(10) Yeryüzünün uzak mesâfeleri kendisine dürülüp, kısaldı. Yani, dürüldü ve bir araya getirildi ve bu sayede, yeryüzünün Doğu’su ve Batı’sı kendisine gösterildi. “Ümmetimin hükümrânlığı, yeryüzünden benim için dürülen yerlere kadar ulaşacak” buyurdu. Gerçekten de onların hükümrânlığı Doğu’nun başlangıcındaki Sind’ten Batı’nın nihâyeti olan Endelüs’e kadar ulaştı. Kuzey ve Güney’e doğru ise, Doğu ve Batı’ya yayıldıkları gibi yayılamadılar.

(11) Efendimiz Sallelâhü ‘aleyhi ve Sellem’in daha önce de işâret ettiğimiz övgüye değer ahlâkı ve yüce şemâili ise mu’cizelerin en büyüğüdür.

O’nun Sallelâhü ‘aleyhi ve Sellem Kendisine Has Ayrıcalıkları

Allah Teâlâ Nebîsi Muhammed’e gerçekten çok özel hususiyetler lütfetmiştir. [30] Bunların bazıları şahsına aittir, bazıları ise hem kendisi hem ümmeti içindir. Bazısı dünyada, bazıları da âhirettedir.

Efendimiz Sallelâhü ‘aleyhi ve Sellem’in ayrıcalıklarındandır:

(1) Kur’ân-ı Kerîm. O, O’nun en büyük mu’cizesidir. Bu, kendisi Sallelâhü ‘aleyhi ve Sellem dışında hiç kimseye verilmemiş bir hususiyettir.

(2) Düşmanın kalbine bir aylık mesafeden korku salmakla O'na Sallellâhü 'aleyhi ve Sellem'e yardım etmesi. Efendimiz Sallellâhü 'aleyhi ve Sellem "Bir ay mesâfeden korku salmakla bana yardım olundu" buyurmuştur. Efendimiz Sallellâhü 'aleyhi ve Sellem'e tâbi olduğu müddetçe bu ayrıcalık ümmeti için de söz konusudur.

(3) Hiç şüphesiz Efendimiz Sallellâhü 'aleyhi ve Sellem, Arabıyla, Acemiyle, geçmişiyile, geleceğiyle bütün mahlûkâta gönderilmiştir. Allah Teâlâ "Biz seni ancak, müjdecî ve uyarıcı olarak bütün insanlara resûl olarak gönderdik," buyurmuştur. Efendimiz Sallellâhü 'aleyhi ve Sellem de "Önceki peygamberler özellikle kendi kavmine gönderilirdi, ben ise bütün insanlığa gönderildim" buyurmuştur. Yani, bütün zaman ve bütün mekânlar [gönderildim].

(4) Kıyâmet günü, bütün mahlûkâta yönelik büyük şefaât (eş-Şefâ'atü'l-'uzmâ). Efendimiz Sallellâhü 'aleyhi ve Sellem "Bana, şefaât etme hakkı verildi" buyurmuştur ki bu da Allah Teâlâ'nın "Kesinlikle Rabbin seni Makâm-ı Mahmûd'ta ba's edecektir" kavli-i şerifinde kast ettiği'dir. [31]

(5) Hiç şüphesiz Efendimiz Sallellâhü 'aleyhi ve Sellem nebîlerin sonuncusudur ve ondan sonra da bir nebi yoktur. Bu husus Kur'ân'ın açık nassı ile sabittir. "Ancak sen Allah'ın resûlü ve nebîlerin sonuncususun." Yine O'ndan, "Ben nebîlerin sonuncusuyum. Benden sonra başka bir nebî yoktur" ifadesi tevâtür yoluyla bize intikâl etmiştir.

(6) Hiç şüphesiz, Efendimiz Sallellâhü 'aleyhi ve Sellem'in sâir bütün mahlûkâta önceliği ve üstünlüğü söz konusudur. Allah Teâlâ O'na vesîle makâmını vermiştir. Hadîs-i şerîflerde de sâbit olduğu üzere, o da, "Allah'ın, kullarından sadece birinin lâyıık olduğu Cennetteki bir makâmıdır ve 'o kulun da ben olacağımı umuyorum", buyurduğu Cennetteki en yüce derecedir.

(7) Sallellâhü 'aleyhi ve Sellem Efendimiz'in âlemde ortaya koyduğu büyük inşâî tesiri. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: "Biz seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik." İslâm ümmeti O'nun sayesinde medeniyetin sancaktârı olmuş, Efendimiz Muhammed Sallellâhü 'aleyhi ve Sellem'in sâyesinde önce âlem, bu sayede de Avrupa, geri kalmışlık ve barbarlıktan yüksek kültür ve medeniyete intikâl etmiştir. Şayet Efendimiz Muhammed Sallellâhü 'aleyhi ve Sellem olmasaydı, dünya ve Avrupa, câhilliğin karanlıkları ve medeniyetten geri kalmışlığı içerisinde olurdu. Bu büyük te'sir, Sallellâhü 'aleyhi ve Sellem Efendimiz'in dışında kimse için söz konusu değildir.

Şüphesiz ki Efendimiz Sallellâhü 'aleyhi ve Sellem'in şahsî üstünlüğü ve bütün âleme olan fazl ü ihsânı, kesin ve vazgeçilmez bir zorunlulukla, kâinattaki bütün varlıklar arasında, her türlü övgü ve ikramı hak etme bakımından en yüksek mertebede olmayı hak etmesini gerektirirdi.

(8) Şüphesiz O -salât ve selâmın en üstünü üzerine olsun-, azâmeti ile hayâtın bütün cihetlerini kuşatmıştır. Tarihte az sayıda kişi [32] herhangi bir

hususla üstünlük sağlamıştır. Halbuki sen onların geri kalan hususlarda ortalama, hatta ortalamanın daha altında olduklarını görürsün. Ancak, Peygamber Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem’in ‘azâmetine gelince, o bütün yönleriyle eksiksiz ve kuşatıcıdır. Kemâlin son noktasında, hayatın hiçbir veçhesinde veya fezâile dair vasıfların hiç birinde O’nun hiçbir eksikliği yoktur. Meselâ, Efendimiz Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem’in ‘azâmetine ait ‘davetçi Muhammed Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem,’ ‘siyâsetçi, idâreci, belâgatçi, doğru sözlü, reis, eş, baba, efendi, emîn, doğru sözlü, vefâkar, güvenilen, cömert, acıyan, merhametli, âbit, mütevâzî, dünyadan el-etek çekmiş, adam... Muhammed Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem,’ şeklinde pek çok ünvâna sahip olduğunu görürsün.

(9) Peygamber Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem’in ‘azâmetini ifade eden hasâisinden birisi de; bütün hayatı boyunca, yetişmesinden gençliğine ve orta yaşlılığına, da’vetinden cihâdına O’nun Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem bu hayatta sabırlı olma ve sabır gösterme konusunda güçlü ve mütekâmil yetişmek isteyen her insan için her an üsve-i hasene/en güzel örnek ve yegâne numûne olmasıdır. Nitekim Kur’ân-ı Kerîm bu durumu şöyle kayıt altına almıştır: “Seni yetim olarak bulup da koruması altına almadı mı? Seni kimsesiz bir şekilde bulup da istikâmet üzere kılmadı mı? Seni yoksul bulup da müstağni kılmadı mı?”

Efendimiz Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem’in hayatı, her türlü mücâhede için bir numûne idi. Kendisinden sonra da ümmeti bu konuda O’na uymuştur. Hatta ümmet içerisinde her cins ve tabakadan, her seviyeden ve renkten dikkat çeken kimseler yetişti. Tarihin hiçbir safhasında, İslâm gölgesinde yetişenler hâric, çevrelerinde onların bir benzeri asla yetişmedi. [33]

Muhakkik âlimler, akıllı hikmet ehli düşünürler Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem Efendimiz’in ahlâkî üstünlüklerini ve nübüvvetinin delillerini sayıp ortaya koymuşlardır. Müslümanlardan, sahâbe-i kirâmın ileri gelenleri Ebû Bekr ve benzerleri, aynı şekilde Ehl-i İslâm olmayanlardan da Heraklitus ve onun dışında başkaları bu konuda öncülük etmişlerdir. Heraklitus, daha henüz müşrik olan Mekke tüccarlarından Ebû Süfyân ve yanında bulunanlara Peygamber Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem’i sormaya başlamış ve şöyle demişti: “Söylediklerini söylemeye başlamadan önce O’nu yalan söylemekle itham ediyor muydunuz?” Bunun üzerine Ebû Süfyân ‘Hayır’ dedi. Heraklitus sözüne devam ederek; “Biliyordum ki, insanlara bile yalan söylemeyi bırakan birisi Allah adına asla yalan söylemez” dedi. Ona ayrıca “Size neyi emrediyor?” diye de sordu. Ebû Süfyân cevap vererek şöyle dedi; “Diyor ki: Allah’a ibâdet edin, hiçbir şeyi ona şirk koşmayın, atalarınızın dediklerini terk edin. Yine bize namaz kılmayı, sadaka vermeyi, iffetli olmayı ve sıla-i rahimi emrediyor” Heraklitus dedi şayet söylediklerin gerçekse, O, şu iki ayağımın bastığı yerlere sahip olacak.”

Mü’min kardeşim, bu değerlerin ehemmiyetini düşün! Heraklitus’u Pey-

gamber Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem’in risâletinin doğruluğuna inanmaya götürdü. Sen de onu hayatının temeli edin. Zira bunlar, gerçek dinin vazgeçilmezlerindedir. [34]

(10) Peygamber Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem’in ‘azâmetini ortaya koyan ayırt edici özelliklerinden birisi de bütün insanlardan ayrıldığı yüksek terbiye usûlüdür. Oysa kendisi ümmî bir kavimde ümmî bir kimseydi. Fert olarak olduğu gibi, topyekün olarak da, bütün ümmetleri geçen bir ümmet var etti. Araçları, ibtidâî bedevî toplumdan “Siz insanlar arasından çıkarılmış en hayırlı ümmet-siniz” seviyesine dönüştürmüştür. Ümmî kaba Araçlardan cihanşümûl büyük komutanlar, mürebbî öğretmen üstatlar ortaya çıkarmıştı. Onlar tarih boyunca, akıl, medeniyet, îman, ahlâk, ilim ve kültürde darb-ı mesel idiler. Ondan sonra da büyük İslâm devleti idaresini en güzel şekilde gerçekleştirdiler. Allah Teâlâ’nın Kur’ân âyetlerinde de müjdelediği ve bizzat O’nun Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem’in haber verdiği üzere, insanlık o sayede ilerledi.

Hiç şüphesiz, Efendimiz Muhammed Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem yücedir. Yücedir, çünkü ihlaslı kimselerin arzu ettiği faziletler konusunda ileri gelenlerin öncüsüdür. Yücedir, çünkü yüce ahlâk sâhibidir. O’nun Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem her ölçüye göre yüce oluşu ‘azâmetinden bize yeter. O, din ölçüsüne göre de yücedir, duygu ölçüsüyle de yücedir, ahlâk ve fezâil ölçüsünde de yücedir, fikrî tasavvurat konusunda tereddütlü olanlar nezdinde de yücedir. Onlar da insan tabiatına sahip olmak ve mantikî bedîhiyyâtlar itibariyle bu konuda farklı değillerdir.

Efendimiz Kerem sahibi Muhammed Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem, dînî ve dünyevî her iki seviyede de, en üst seviyede başarılı olan tarihteki yegâne kişidir. [35] Şüphesiz dînî ve dünyevî tesîri bakımından eşsiz ve yegâne olan bu birliktelik, Efendimiz Muhammed Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem’in insanlık tarihi boyunca etkileyici, hayırlı ve faziletli, yapıcı ve kuşatıcı en büyük şahsiyet olmasını gerektirmektedir.

O’nun Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem Şerî’atinin Mükemmelliği

Âlemlerin Rabbi, Ahkemü’l-Hâkimîn bu şerî’atın ve dînin mükemmelliğine şahitlik etmiş ve bunu Müslümanların en büyük topluluğuna ilan etmesi için emîn Resûlü’ne indirmiştir. O topluluk da Veda Haccı’nda Arafat’ta toplananlardı. “Bugün, sizin dininizi kemâle indirdim ve sizin için din olarak İslâm’dan râzı oldum.”

Her akıllı kişiye, şahâdet olarak Allah’ın şahitliği yeter ve yine Müslüman kimsenin özellikle, İslâm’ın prensiplerinden aşağıda gelecek olan esaslar ve hikmet ve ahkâma dair makâsıdın dayanakları bağlamında bu şerî’ate sıkı sıkı sarılması için yeterlidir.

Hiç şüphesiz ilk asıl ve İslâm’ın esas maksadı Allah’tan başka hiçbir ilâhın olmadığını inanmak ve her türlü şîrk, Allah’ı yarattıklarından birine benzetme

şâibesine düşmeden O'nu tasdik etmektir. Şânı Yüce Allah fiillerinde tek, istediğini yapandır, ondan başka hiçbir rab ve işleri çekip çeviren yoktur. Muhammed Sallellâhü 'aleyhi ve Sellem Allah'ın resûlüdür. Allah Teâlâ O'nu kıyamete kadar bütün âlemlere resûl olarak göndermiştir. [36]

Ayrıca, îman ve İslâm'ın rükûnları; farzlar ve sünnetler olmak üzere şubeleri vardır. Bunları Allah'ın Kitâb'ı açıklamış, Resûlüllâh Sallellâhü 'aleyhi ve Sellem de şerh etmiştir.

İmanın esaslarına gelince, Cebrîl hadisinde de topluca yer aldığı üzere, Allah'a, meleklerine, kitaplarına, resûllerine, âhîret gününe, hayrı ve şerri ile kâdere iman etmendir.

İslâm'ın esaslarına gelince, hadiste de ifade edildiği üzere, "Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın resûlü olduğuna şehâdet etmen, namazı kılman, zekâtı vermen, Ramazan orucunu tutman, imkân bulursan Beytullâh'ı haccetmendir."

Bunlar, kul ile Rabbi Tebârike ve Teâlâ arasında Allah Teâlâ'nın inanç ve farzlar konusunda farz kıldığı hususlardır.

Yine, Allah Teâlâ'nın mal konusunda farz kıldığı bazı hususlar da vardır. Ticaretin mübahlığı, meşru kazanç yolları, ribânın, hırsızlığın yanlış yollarla insanların malını yemenin haramlığı –ki bunlar meşru olmayan bütün yollarıdır–, gibi hususlar olup, önemlileri zekât farızasında özet hâlinde yer almaktadır.

Ayrıca, toplum için de bir takım farızalar vardır. Toplumlar başıboş, kötülük işleyen, akrabalarıyla ilişkileri koparmıştı. Güçlüler zayıfları yiyordu. Peygamber Sallellâhü 'aleyhi ve Sellem toplumu ıslah etti. Temellerini, yeni İslâmî kaideler üzerine yeniden kurdu. [37] Temeli ve esasî îmânın ve âlâmetlerinin gerektirdiği hususlardı ki onlar da muhabbet ve mesûliyyet idi.

Muhabbete gelince O, Müslümanı Müslüman kardeşine İslâm kardeşliği bağlarıyla bağlayan ve kopması imkânsız olan derin îmân muhabbetidir. O, Müslümanın seçme hakkının bulunmadığı, îmânî bir farızadır. Nitekim Allah Teâlâ "Hiç şüphesiz müminler kardeşlerdir" buyurmuştur.

Bu uhuvvet laf olsun şeklinde bir kardeşlik değildir. Karşılıklı şekli iltifatların değişimi değildir. Aksine, ayrılmaz derecede kalbine sabitlemek, davranışlarında ölçü yapmak, vaktini ve malını sarf etmek, her türlü sıkıntıda Müslüman kardeşini kurtarman için çaba sarfetmek zorunda olduğun bir kardeşliktir.

Nitekim Resûlüllâh Sallellâhü 'aleyhi ve Sellem "Birbirinize haset etmeyin, alış-veriş kızıştırıp fiat arttırmayın, birbirinize kin beslemeyin, birbirinize sırt dönmeyin, birinizin pazarlığı üzerine bir diğeri fiat teklifi yapmasın, Allah'ın kulları birbirinizle kardeş olunuz. Müslüman Müslümanın kardeşidir. Ona zulmetmez, onu yalnız bırakmaz, onu yalancı çıkarmaz, onu, hakir görmez," buyurmuştur.

Yine Allah Resûlü Sallelâhü ‘aleyhi ve Sellem şöyle buyurmuştur: “Sizden biriniz, kendisi için isteyip sevdiği şeyi kardeşi için de isteyip sevmedikçe gerek çek manada îman etmiş olmaz.” [38]

Bu muhabbet, külfet çekme ve tahammül etmek zorunda olsa bile, evde eşler arasından, çocuklar ve anne-babalar, kardeşler arasından başlar, sonra akraba ve komşulara doğru genişler. Aynı şekilde, ehl-i İslâm’ın bütününe ihata etmesi gerekir.

Sorumluluk duygusuna gelince, o da yapmak zorunda olduğumuz dinî veya dünyevî mesûliyetlerin tam bir şekilde kâmilene yerine getirilmesidir. Ümmetin kâim olmasının ve âlemde insanın husûsî varlık olmasının temeli budur ki, bu da “insanın üstlendiği” emanettir.

Peygamber Sallelâhü ‘aleyhi ve Sellem bu emanetin kapsamını açıklamış, müttfekun ‘aleyh olan bir hadiste farziyyetini son derece vurgulu bir şekilde ifade etmiş ve şöyle buyurmuştur: “Hepiniz çobansınız ve hepiniz elinizin altındakilerden mesulsünüz. İmam çobandır ve raiyyesinden mesuldür. Kişi çobandır ve evinin teb’asından sorumludur. Kadın eşinin evinin çobanıdır ve evin içindikilerden sorumludur. Hizmetçi efendisinin malının sorumlusudur, o da eli altındakilerden sorumludur. Kişi babasının malının çobanıdır. O da eli altındakilerden sorumludur. Hâsılı, hepiniz çobansınız ve elinizin altındakilerden sorumlusunuz.”

Bir ümmette mesuliyet duygusu kaybolursa ve bu hâl bütün ümmetlere sirâyet ederse, bu âlemin harap olması demektir. “Emânet ehline verilmediğinde kıyameti bekleyiniz!” şeklindeki meşhur sahîh hadisin manası da budur.

Allah Teâlâ’nın farz kılmış olduğu bu sorumluluk duygusunun en önemlisi [39] doğru sözlülük, emanete riâyet, akrabalarla sıla-i rahim yapmak, iyi komşuluk ilişkileri kurmak, yetimleri gözetmek, işçilere ve çalışanlara insaflı davranmak, güçsüz durumda olanlara ikramda bulunmaktır.

Her türlü hayır ve taat, haram kılınan şeylerden; özellikle büyük günah kabîlinden bir kusur işlemişse şayet hızlıca tövbe ve istiğfar etmek suretiyle, uzak durarak korunulur. Bunlardan bir tanesi de **şu helâk edici tehlikeli yedi husustur:**

Allah Resûlü Sallelâhü ‘aleyhi ve Sellem şöyle buyurmuştur: “Helâk eden şu yedi şeyden uzak durunuz. Allah’a şirk koşmak, sihir, haksız yere Allah’ın haram kıldığı canı katletmek, faiz yemek, yetim malı yemek, harpte savaş meydanından kaçmak, kendi hâlindeki hiçbir şeyden habersiz namuslu mü’min hanımlara zina iftirasında bulunmak.”⁵

Ey Mü’min! Allah Teâlâ’nın senin her hâline her an muttâlî olduğunu hatırd tutarak, duruşlarının tamamını sağlamlaştı. Sahîh ve meşhûr hadiste geldiği üzere Efendimiz Sallelâhü ‘aleyhi ve Sellem ihsân hakkında “Allah’a sanki

⁵ [Hadisin metninde geçen] el-mûbikât, helâk eden; et-tevellî yevme’z-zahf, harpte küffâr ile yüzyüze çarpışırken savaş meydanından kaçmak; kazfü’l-muhsanât, iffetli hanımlara zina iftirasında bulunmak; el-gâfilât, zinâ suçu işlemekten uzak olan demektir.

sen onu görüyormuşçasına ibadet etmendir. Zira her ne kadar sen onu görmesen de o seni görmektedir” buyurmuştur. [40]

Peygamber Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem’in Hakkının Büyüklüğü

Mümkün olan her yerde ve her an büyüklüğün hakkını vermek zorunludur. Peygamber Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem Efendimiz de Allah Teâlâ’nın yaratmış olduğu en yüce varlıktır. Mutlak anlamda varlıkların en üstünü O’dur. O, Âdemoğlunun efendisidir. O, beşeriyetin yol göstericisi ve kurtarıcısıdır, insanları karanlıklardan aydınlığa çıkarandır. O’na ait husûsiyetleri ve faziletleri sayıyla sınırlandırmak ve saymak imkânsızdır, sayılara sığdırılmaya çalışılsa sonu gelmez. Düşünen bir kimse için, onun evsafından her biri için O’na karşı ifa etmesi gereken vazifesi vardır. Efendimiz Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem’in o kadar çok hakkı varken, fazilet ehli bir mü’minin ona karşı mesuliyeti nasıl olmasın ki! Bu konuya dair pek çok eser yazılmıştır. Allah Teâlâ bunların temel nitelikli olanlarını zikretmiştir. Bunları sizin için “Onlar öyle kimselerdir ki, O’na îman etmişler, O’na karşı ta’zimde bulunmuşlar, O’na yardım etmişler, O’nunla birlikte gönderilen en-Nûr’a tâbi olmuşlardır. İşte, kurtuluşa erenler o kimselerdir” şeklindeki Kur’ânî âyet ışığında açıklayacağız:

(1) O’nun Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem Allah Teâlâ’nın bütün insanlığa, bütün zaman ve mekânlar için gönderdiği resûlü olduğuna, O’nun nebî ve resûllerin sonuncusu olduğuna, O’nun getirdiği her şeyin hak, gerçek ve kesin olduğuna, O’nun Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem günahsız olduğuna ve getirdiği her şeyin mükemmel olduğuna îman etmektir.

(2) Peygamber Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem’i ta’zîm ve yüceltmek. Bu Allah Teâlâ’nın [41] “وَعَزَّزُوهُ/O’na ta’zimde bulunmuşlardır” ifadesinin manasıdır. Âyet bunu, kurtuluş için şart, başarılı olmak için de ölçü yapmıştır. Bu konuda Müslümanlar ne de çok kusurlular. Hatta mütedeyyin olanlar bile... Bu kimselerin bazıları, “De ki ben de sizin gibi bir beşerim” âyetine bakıp aldanyorlar. Oysa bu, söz konusu cümleyi anlama ve âyetin “bana vahyolunuyor” şeklindeki geri kalanından koparma ve gereğiyle amel etme konusunda apaçık bir cehalettir.

Peygamber’i Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem ta’zim, kalbte, dilde ve davranışta olur.

Kalbteki ta’zîmine gelince; Efendimiz Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem’in, bütün mahlûkâtından daha üstün ve mükemmel olduğuna, dininin mükemmel olduğuna, O’nun her türlü günah ve muhalefetten ma’sûm olduğuna inanmaktır. Hiç şüphesiz, O’nun kemâli, fiillerinde, sözlerinde, ahlâkında ve yaşayışında olup, buna zıt bütün hususların geçersiz olduğuna inanmak, kalbin, kendimiz de dâhil, O’nun dışındaki bütün mahlûkâtın üstünde bir sevgi ile O’nun sevgisiyle dolmasıdır. Efendimiz Sallellâhü ‘aleyhi ve Sellem şöyle buyurmuştur: “Sizden biriniz, ben kendisine, babasından, evlâdından ve bütün insanlardan daha sevimli gelmedikçe gerçek manada îman etmiş olmaz” buyurmuştur.

Dildeki ta'zîmine gelince; O'nun yâdını, saygı ve ihtiram ifade eden bir şekilde söylememiz, O'ndan Sallellâhü 'aleyhi ve Sellem söz ederken salât ve selâm getir-memiz, Sallellâhü 'aleyhi ve sellem Efendimiz'i ta'zim etmemiz gerektiğini, fezâilini, hasâisini, şemâilini, ve her türlü işini sürekli insanlara tekrarlamamız ve bunların hepsinin kemâl olduğunu hatırlatmamız gerekmektedir. Nefislerin bun-ları [kemâl vasıfları] bilmesiyle Sallellâhü 'aleyhi ve Sellem'e muhabbeti ve O'nun makâmına ta'zîmi artar.

Davranıştaki ta'zîmine gelince; O'nun değerli sîretinin yolunu tutmamız, [42] sünnetinin ayak izlerini takip etmemizdir. O'na ta'zîmin en hakîkîsi sün-netine tâbi olmak, âdete müteallik konularda bile, O'nun takip ettiği yolun izini sürmektir. Çünkü kemâl ehlinin âdetleri, ricâlin/ortalama insanın âdetle-rinin en mükemmelidir.

(3) Peygamber Sallellâhü 'aleyhi ve Sellem'e yardım etmek. O'nun dost edindiklerini dost edinmekle, düşman bildiklerini de düşman bilmekle, sün-netinin ve takip ettiği yolun ihyâsı ile, hak olduğunu açıklamakla, bu uğurda malını infâk etmekle, canı, malı ve dili ile bâtil şeyleri O'ndan uzaklaştırmakla, âsî düşmanlarına karşı savaşmakla, saldıran kâfirlerle cihad etmektedir.

(4) Kur'an'a tabi olmak. Kur'an, O'nunla birlikte indirilen en-Nûr ve Sün-net'tir. Zira bu vaciptir. O Allah'ın resûlüdür, Kur'an kelâmullâhtır. Her ikisi de sünnete tâbi olmayı emretmişlerdir. Sünneti inkâr edenin kurtuluşu söz ko-nusu değildir. Hatta, kurtuluş ancak Efendimiz Sallellâhü 'aleyhi ve Sellem'in hukukunu tam olarak eksiksiz yerine getirmekle mümkündür. Bunlar da sün-netin temel esaslarıdır. Şimdi bunları öğrenmiş oldun. Artık, onlara sıkı sıkıya yapışmalısın.

II. Sonuç

Hiç şüphesiz, Peygamber Sallellâhü 'aleyhi ve Sellem'i ve sîretini bilmek O'nun risâletine îmânı güçlendirir ve kuvvetlendirir. O'nun fezâil ve hasâisini bilmek, îmânı geliştirir ve yüceltir ve bu hususları detaylandırmak ciltlere sığ-maz, nefisler bunları okumaya ve dinlemeye doyamaz. Efendimiz Sallellâhü 'aleyhi ve Sellem hakkında, şemâili hakkında yazmak, O'nun hakkında olduğu için yazılan şeyin kıymetini yüceltir, fazîlet sahibi müelliflerin de ifade ettiği üzere, bu sayede yazının şânı da yücelir. [43] Nitekim Hassân b. Sâbit'in “-Sözümle Muhammed'i övmüşsem şayet | Ancak, sözümü Muhammed'le öv-müşüm,” ifadesi daha önce de geçmişti.

Hiç şüphesiz biz, bu son derece kısa risâleyi, daha fazlasını talep etmeye teşvik etsin ve istifadenin mümkün olduğu uygun vakitlerde fayda sağlasın diye istifadenize sunduk.

Hakîkatte, Allah'ı senâdan sonra başka senâ edilecek hiçbir şey yoktur. An-cak, düşünen kimse için, Allah Teâlâ'nın Kitâbı'nda Resûlü'nün risâletini vas-federken geçen “Biz seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik” ifadesi ve Allah Teâlâ'nın Resûlü'nün ahlâkı ve şahsiyetini vasfederken söylediği “Sen, pek yüce bir ahlâk üzeresin” ifadesi yetecektir.

Allah Teâlâ “-Ey Allah'ım! Mutlak olarak mahlûkâtın en üstünü | bütün

âfâka gönderilmiş olan Peygamberimiz,” diyenden râzı olsun.

Öğrettiği, kolaylaştırdığı ve ilham ettikleri dolayısıyla Allah’a hamdolsun. Allah Teâlâ Efendimiz Muhammed’e, âline ve ashâbına salât ve selâm eylesin.

Ey Allah’ım! Sana dair ilmimizi arttır. Nebîne dair irfânımızı arttır. Allah’ım! Bize faydası olacak şeyleri bize öğret. Bize öğrettiğinle bize fayda ver. Allah’ım! İlmimizi arttır. Ey Allah’ım! Bize dünyada da iyilik ver, âhirette de iyilik ver! Bizi cehennem azâbından koru. Ey Allah’ım! Bize kendi katında bir rahmet lütfeyle. İşlerimizin istikâmet üzere olmasını bizim için hazırla. [44]

Ey Allah’ım! Ahlâkın en güzeline beni yönlendir. Ona ancak sen yönlendirirsin. Ahlâkın kötüsünü benden uzaklaştır. Onun kötüsünden ancak sen uzaklaştırırsın. Allah’ım! Senden, senin sevgini, seni sevenin sevgisini, beni sana yaklaştıracak sâlih amelin sevgisi istiyorum. Ey Allah’ım! Senin sevgini ve Efendimiz Muhammed Sallelâhü ‘aleyhi ve Sellem’in sevgisini, kendimden, âilemden ve her şeye olan sevgimden çok daha fazla sevdireceğimi Yâ Rabbe’l-‘âlemîn.

Ey bizim Rabbimiz! Ve her şeyin Rabbi! Beni ve âilemi gece gündüz her an sana karşı ihlâşla eyle. Allah’ım! Eşlerimizi ve nesillerimizi göz aydınlığımız kıl. Bizi müttakilere imam eyle. Allah’ım! Bizi ve Efendimiz Muhammed Sallelâhü ‘aleyhi ve Sellem’in ümmetini muhâfaza buyur.

Allah’ım! Bize ve Efendimiz Muhammed Sallelâhü ‘aleyhi ve Sellem’in ümmetine yardım eyle. Allah’ım bizim ve Efendimiz Muhammed Sallelâhü ‘aleyhi ve Sellem’in ümmetinin düşmanlarını perişan eyle. Efendimiz Muhammed Sallelâhü ‘aleyhi ve Sellem’in ümmetinin bütün sıkıntılarını gider.

Allah’ım sen benim içimdekileri de açığa vurduklarımı da biliyorsun. Mazeretimi kabul buyur. Benim ihtiyaçlarımı biliyorsun, taleplerimi bana lütfet. Allah’ım! Kalbimden hiç ayrılmayacak bir îmanı senden istiyorum. Allah’ım! Ancak bana yazdığının başıma geleceğine başka hiçbir şeyin olmayacağına yâkinen inanan gerçek bir îman vermeni senden istiyorum. Bana, âilem ve rızık olarak verdiklerin hakkında bereket ihlan eyle.

Allah’ım! Kolaylıkları benim için kolaylaştır, zorlukları benden uzaklaştır. Dünyada ve âhirette beni bağışla, bana rahmet eyle.

Ey Rabbim! beni, ana-babamı bağışla, Ey Rabbim! Küçüklüğümde beni nasil terbiye edip yetiştirmişlerse sen de aynı şekilde onlara rahmetinle muâmele eyle! Allah’ım! Şeyhlerimi, evlâtlarımı; şehit evlâdım Muhammed [45] Mücâhid’i bağışla. Makâmını âlî eyle. İhvânıma, sevenlerime, talebelerime ve üzerimde hakları bulunan herkese ve mü’min erkek ve hanımlara mağfîret eyle.

Allah’ım! Salât ve selâmın en mükemmeliyle ve en tamıyla Efendimiz Muhammed Sallelâhü ‘aleyhi ve Sellem’e, âline, ashâbına ve kıyamete kadar ihlan ile onlara tâbî olanlara ve onlarla birlikte bize de rahmetinle salât eyle. Ey Rahmet edenlerin en merhametlisi!. Selâm bütün resûllere olsun.

Ve hamd, âlemlerin rabbi olan Allah’adır...